

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 19. Venit tibi. Secunda lætitiæ ratio est, quòd veniat tibi, Regibus, terræ præcelsior, quorum thrones, & alas manus sustinent subditorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

dennem ad vitam reuocat. In domo Petri Simo- nis focum illius sanat febrientem; Apud Phari- seum peccatricem in Seraphimam immutauit: Cenaculum uerit in templum in quo sanctissi- mum instituit sacramentum, pedesque lauit discipulorum: in horto tertia suo sanguine rigauit, tacet in sepulcro illudque Angelico reddidit mi- nisterio gloriosum. Si quocunque introgreditur talia deferat conferatque beneficia, quid efficiet si in animam tuam uelut Rex & eiusdem Do- minus ingrediatur, teque illi ut tali subicias im- plebis splendoris animam tuam & ossa tua tri- gabit. & eris quasi hortus irriguus, cuius non desi- erunt aqua. Sic tibi uates addidit Hilarus. Eris quali Paradiso in quo morabitur Deus uelut fons e- minentiissimus, omnes plantas, id est animae tuae potentias irrigando, eam sua gratia uentilando, uoluntatem inflammando, intellectum illumi- nando, memoriam excitando, & mille similes fructuum plantas producendo mente gloriae im- poni dignissimas. Euge aye anima, te prepara hinc regi suscipiendo, ecce Rex tuus. O quam ap- te his dicere possemus qui se hodie preparant uel preparabunt ad Communionem: & quam congrue illis hanc possemus annuntiare festi- uitatem cordisque letitiam exulta, *lulila filia Sion: ecce Rex tuus.*

Isai. 58. 11.

§. 19. Venit tibi. Secunda letitiae ratio est, quod ueniat tibi, Regibus terrae praeflor, quorum thronos, & alas manus sustinent subditorum.

Ps. 99

Secundam haec uerba continent gaudij & letitiae rationem. Ecce Rex tuus uenit tibi, quibus uerbis implicite declarat Regē hunc esse uerum Deum ceteris Regibus superiorem, quos terra uidere potest imperantes. Ambigit nemo, quin illi inuagrentur in commodum do- numque Reipublicae. Ita Deus declarauit Daudi; quando namque regni sui iam cepetat postel- sionem, transactis iam grauibus multisque diffi- cultatibus, & throno iam sederet Regali glorio- sus: haec illi dixit, hoc sibi persuaderet se a Deo Regem inuictum in populi sui beneficium. sic uerba haec interpretatur Card Cajetanus, *Cognouit Dauid quod confirmasset eum Dominus Regem super Israel, & quoniam exaltasset regnum eius super populum suum.* Hebraei sic legunt: *prepter populum suum*: de quo plura diximus alias. Caeterum nec sunt nec esse possunt ita beneficio bo- noque regnorum tantum intuenti, ut non sint pro-

I. Reges inunguntur ad bonum publicū. a. Reg. 5. 32. Ho 15. n. super populum suum. Hebraei sic legunt: prepter populum suum. de quo plura diximus alias. Caeterum nec sunt nec esse possunt ita beneficio bo- noque regnorum tantum intuenti, ut non sint pro-

prio, quoque commodo studentes: etenim iustitia est, rationi consonum & necessarium ut Rex ceteris supereminet in potentia, auctoritate, & magnitudine, hanc non habet ex natura sua sibi propriam: quia secundum illam ex aequitate. I. I. sua, pauper adeo est & infirmus, totque sobiectus Reperi- miseris ac ipse pauperissimus regni sui subditos, natura & ita nulli omnibus nascitur lupem Reges, sua care, ac miseris omnium tertia operatus, idem. eis sunt que singuli eorum: eum nobilissimo Rege Iob aequales. fateti possunt, & exclamare. *Nudus egressus sum Iob 1. 21. de uero matris mea & nudus ueneri. & illuc.* Ve uero ueritatem scripsit Salomon hanc proposi- tionem *Omnes homines de solo, & ex terra, unde creatus est Adam.* Omnes homines ex natura sua propriaque messe sunt eiusdem habitaculi, & de terra non erigit uis alicui superiorem.

D. Angu bene fundatum edidit tractatum cui insitit D. Geog. quod nempe Deus homines non creauit inaequales, ut aliqui loco resident al- tiori, alij autem inferiori, sed omnes statuit in eodem loco & solo. Hoc quidem dixit et, de- claraturus Dominium quod illos dotabat. *Crescite & multiplicamini, & replite terram, & subice- te eam, & dominamini piscibus maris, & uolucibus caelestibus & cunctis animantibus, quae mouentur super terram.* Meioria retine Dominium, & lu- p. rioritatem quam illis contulit, non hominibus in homines sed in animalia & bestias terrae, quibus est homo natura nobilior. Eodem modo per- pende eum D. Greg. quid Noe filijque eius, di- xerit quando post diluuium in illis tolli huma- nae propaginis mandit seminatium. *Crescite & Gen. 1. multiplicamini, & replite terram, & terrores uerter D. G. 1. ac tremor sit super cuncta animalia terrae, & super Lib. 11. omnes uolucres caeli, & c. non autem inquit illis in- ca. 11. per homines qui summi sunt, sed sit super cuncta animalia terrae. Homo quippe animalibus irrationa- bilibus non aucto ceteris hominibus prelatas est. Omnes hominum (sic Spiritus S.) de solo & ex terra, unde creatus est Adam. Hic tertiae quaedam Omnes sunt alij fecundiores, & saniores, qui in illis ex eadem sol efficiacius operatur & in quibusdam producit formati aurum, in alijs argentum, in alijs argentū uiuū, sunt in alijs plumbum, in alijs aes seu chalybem, id alijs ferreum. Quaedam regiones quibusdam sunt aptae plantis, aliae alijs, quaedam nonnullis effe- ctibus & aliae alijs, maioris uel minoris estimati- onis, imo & quaedam aptae sunt ad uasa terrea, aliae non, & in illis una plurimum praecellit al- teram, quia ex illis uasa constantur primaria, qua- lia sunt uasa murchina, ad quae aliae terrae aptae non iudicantur, sed ad summam ex illis famia hin- guntur,*

Lib 14. de
Gen. 1. 11.
Deus ho-
mines
hominu-
bus, non
sed ani-
malia
Gen. 1. 11.

gnotus, & alix: quæ tantum ad communes va-
 lere possunt, & alix: quæ nec ad hoc possunt assumi.
 Si hominis licet de terra sit, formati fuissent
 ex diversis terris, aliquam prætereundere potuissent
 prærogativam & auctoritatem iuxta terræ qua-
 litatem, ex qua facti prædixissent, potè creavit nos
 Deus ita cunctos æquales, ut omnes nos de eadè
 terra formaret: etenim ex ea ipsa ex qua pri-
 mum Adam patrem nostrum formavit om-
 nes, nemine excepto, genitramur. Hæc ea est
 consideratio: si D. Gregorio credere velint, maxime
 necessaria Principibus, Regibus & Monarchis:
 quæ illurgentes referant vndas, quas turbines
 excitant in mari capitis eorum & imaginatio-
 nis: potentibus viris magna est visio: humilitatis,
 exasperata aequalitas conditionis: omnes namque
 homines natura æquales sumus. Hæc sibi assump-
 sit sanctissimus Iobiam ad folium clatus, ne su-
 perbus in subditos insolere: unde protestaba-
 tur, *Scintilla subitæ indignum cum seruo meo* &
iam ancilla mea, cum abceperam me adterram me,
&c. Numquid non in vtero fecit me, qui & illum
spuatus est, & formavit in vulva matris?
 Hæc illa, quæ celeberrimè illum Regem
 Salomonem ad tantam procevit sapientiam, ip-
 som fecerat. *Suum quidem & ego mortuus homo*
similis omnibus & ex genere terræ illius qui prior
Salomon factus est, &c. & ego natus recepi communem a-
lterum & in similibus factum deiciis terram, & pri-
mo non in similibus omnibus amisi plorans, in inno-
centia & virtute sum & curia magna. Namq; ostio
ex hoc dicitur habuit naturam istam, &c.
 præter hæc ipse & datus est mihi sensus inno-
 centia & vni in me spiritus sapientia. Ex mea na-
 tura meque labore, loquutus hie inclutus Rex,
 cuius hominibus nihil amplius habeo. Primor-
 di mortalitatem sic dicit, *mortalis homo sum simi-*
lis omnibus: sicut subiectus angustis & intumis-
tationis. Secundo quo ad naturam: formationis
meæ & in propolis patrem meorum & proge-
ntem ceteris non sum dissimilis: ex genere
terre &c. Tertio: communi cum alijs aere vi-
ta & respice: natus accipi communè aere. Quar-
to: quo ad terram quam calco & in qua de ven-
te matris meæ prodixi: hæc etenim ita maledicta
est, ita calidus spiritusque obfusa ita hyemi & æ-
stati subiecta: ita calores & frigus patitur: atque
illa omnia ceteri perambulatores, in similibus factum
deiciis terram. Quinto: similibus in nascendo cum
alijs ploravi, eisdem perferent dolores & acci-
dentia: ceteris. primo: vitem similibus omnibus
enim ploravi. Sexto: eisdem subiacti: necessitati
ut ipsi me eum ceteris suis salicis pamiq; inuol-

uebant: in insipientis natus sum. Septimo: ea-
 dem solitudine nutritus sum: si laborarem va-
 rios scabies & forte laborer & vbera frequens
 fugerem vel non. *&c. & magis curia.* In his om-
 nibus æqualem subeunt sortem supremi & in-
 fimi, reges ac subditi, divites ac pauperes. *Nemo*
enim ex Regibus aliud habuit naturæ initium.
 O Reges, o Principes, o Monarchæ, o nobi-
 les, o Titulati exclamati D. Greg. quam nobis for-
 tet vile & animæ proficuum, si oculos vestros
 frequenter ad hoc vestrum declinaretis: princi-
 pium de scalis istis descendite quas per accidens
 ascendistis, illudque perpendite quod vobis est
 naturale & proprium, & in eadem vos inuenie-
 tis, cum magis infimo, conditionis abiectione: si
 meo apud semetipsum descendis de vertice culmi-
 nis certis planicem inveniet naturalis æqualitati.
 Verba sunt D. Greg. Hoc te præparabit ut terram
 assequaris sapientiam, & de rebus feceris iudicium
 pio te in se sunt, sicut Salomonem ad hoc præ-
 paravit: propter quod venit in me spiritus sapien-
 tia, &c. Per hoc se disponunt electi, & hoc agunt
 quando ex accidentibus illis supervenientibus se
 vident altius exaltatos: nam in altiori culmine
 constituti secundum quod se vident ceteris su-
 periores, & cogit necessitas ut sint, sicut superius
 expeditur, oculos suos reflectunt: in considera-
 tione, quæ cognoscunt secundum naturam suam
 infimos quosque sibi esse cœquales. Hoc inquit,
 discimus ex Apostolo Petro cum enim Dux ille
 inclutus Genturio Cornelius ad Angelo didicif-
 ser huius supremi pastoris eminentiam, ad VII.
 quam Christus illum exvererat, & pedibus eius
 humiliter aduoluit: cum velle adorare, Petrus
 illum cohibuit ne faceret, atque: sicut Corne-
 lius, allurge Cornele: nam & ego tui similis sum
 homo mortuus. Hinc est quid primus pastor Ec-
 clesie, cum adorante se Cornelio, super se sibi hoc
 norem videret, oblatum, ad æqualitatem conditio-
 nis suæ cuius recurrens, dicens surge, & ego sum
 homo.
 Idè factum legitur à Paulo & Bernabat: viso VIII.
 namque ab oppidanis: Lilitis prodigio non vul-
 gari ab ipsis parato, eos illi ut Deos colere vo-
 luerunt: Tauris coronatos in sacrificium illis of-
 ferendo: at illi vestimenta sua scindentes in ve-
 hementissimi doloris argumentum, exclamarunt.
 Viri quid facitis? & nos mortales sumus similes vo-
 bis homines. Quinimo hinc intelliges cum D. 14.
 Grego: cur Deus prophetam Ezechiel ad altiora
 in spiritu raptus prius illum appellaverit filium
 hominis: sic enim præfatus auctor Hinc Prophe-
 ta: cum ad sublimiora videnda raptus filius
 hominis

VI
 VII
 VIII
 IX
 X
 XI
 XII

Ad 10.
 26.
 Hæc in
 D. Petro
 laudatu
 li, allurge
 homo mor
 clesie, cum
 norem vider
 nis suæ cuius
 homo

VIII.
 VII.
 D.
 &
 in
 14.
 Hinc
 Hinc
 hominis

hominis vocatur. ut dicitur ad ecclesia. hominem se esse unum. ac si dicitur. vultis quid sit ne de his ad qua reperit. extollit. sed ab iudicem revelatione tempora memorat. conditionis. de quo alias fuse diximus. Hæc autem omnia probant Reges ex se non habere. nec maiorem potestatem. nec maiorem potestatem. nec ampliores divitias. nec digniorem auctoritatem. nec thronum alius auctorem. Quocirca necessarium est. ut illa sibi procurent quibus hæc assequantur. & disponant ut illis regna subueniant. iura solvant subiectis. opes. redditus. castra. milites. cultodes & quidquid necessarium sequitur. fundatio auctoritatis eorum & celsitudinis ac potentie conferantur.

61

IX. Hanc significat thronus Salomonis. 3. Reg. 10.

Hoc apprimè intellexit Regum sapientissimus Salomon: etenim ad regnum euectus thronum illum erexit sibi. illustrem adeo ac magnificentem ut Spiritus sanctus fecit de ipso testimonium. Non est solum tale opus in uniuersis regibus. Et si quidem talis fuerit ratione materiæ: erat quippe ex eorum & vestitus auro purissimo fulgorem multo fuit præclarior si figuram specles: quilibet enim eius particularem habebat significationem. Erexit illum in altum sex gradibus sublimem. in quorum singulis duo considebant altitudo leues. quod significatur. quàm excellens & subditis sublimior Rex debeat præcellere. virtutibus: illas etenim conuenit ut habeat gradatim ascendentes: pariter qua ratione. in ferendis iudiciis leonina debeat possidere fortitudine. ut iustitiam timore vel amore detorqueat. Rotundum fecit hunc thronum ut æqualitatem ostendat. quæ recti tenax in sententijs suis ac iudicijs Rex oportet ut procedat. porro notanda venit quædam circumstantia singularis. quod scilicet sedile hoc in duabus hominis manibus fundauerit. quæ utrimque illud sustentabant. *Da. 1. manibus hinc atque inde repositæ sedile. q. d. Auctoritas. Maiestas thronique Regis manibus indiget subditorum. quibus fulciatur. etenim manus subditorum facultatibus & redditibus illi lubentior. manus militum eius uentum. magnitudinem & regnâ defendunt. quæ possidet. illaque conquirunt. quæ alij sibi usurpant: manus sapientiorum. & innocentiorum later eius circumcingunt: manus seruorum seruiunt illi. quidam in cubiculis. alij in mensa. nonnulli in uenatione.*

X.

Maiestas Regum pendet à manibus subditorum id est tributis.

Hæc omnia Deus per peragorem suam Samuelem populo suo significante. illum lucisque hæc per iudices gubernauerat manu sua constitutos: Deum pro viros qui nequaquam rempublicam grauant pulo suo operibus. Desiderium illis iudicis Monarchæ per Samuelem. quod circa communi consensu sateam ad iudicium dicitur. *Constitu nobis Regem. ut iudicet nos sicut ceteri gentes habent nationes.* Hoc populi uocatum Samuel Deo proponente petique consilium. cui Deus: petitis illorum annue Regemque illis constituo. cui ego suffragabor: ueruntamen prius in uirtutes eduoca. illosque serio admoce. quatenus diligenter attendant quid possulent. & quænam iura sint. quibus Regibus seruire teneantur. *Vocem eorum audis. utrumquam consistat eos. & pr. die eis in Regis qui regnatura est super eos. Regemne possulant sciant illi graua compotere iura: & quænam hæc quod multa sibi accipiant quæ ex natura non habet. Filios vestras tollet. & ponet in curribus suis. facietque sibi equites. & constituet sibi tribunos. & centuriones. & arceos in agrorum suorum. & sibi vestras faciet sibi uiguent. vias. & facarias & panificas. Sibi vestros assumet hortos. etenim Rex hortis indiget. greges vestros illi debebitis. quibus sibi mensam in-*

Dan. 6. 7.

1. Reg. 9.

1. Reg. 9.

1. Reg. 9.

terat, & facultates vestras quibus familiae sumptus toleratis. Non potest hoc Rex excusare: si enim hoc ex se non habeat, sumendum est hoc illi à republica: tenetur etenim illa eius tueri maiestatem & tandem de illo dicitur: *solles sibi, castros sibi.* &c. Imo suadebit aequitas vt vos ipsi tribuitis, quo Rex sit sicut Regni statum conferret inolumen.

Hoc eo modo fiet, vt etiam beneficia quae facit, & illud quod ipse dabit, non poterit esse nisi ex eo ipso quod vos illi prius dederitis: & primo illi res publica quidquam largietur, quam ipse Republicae: & hoc tanto vetus est, quanto Rex fuerit nouiter institutus cuiusque potestas ac regnum minus stabilium: tunc etenim omnia necesse est, vt ab his & illis recipiat ad decens maiestatis Regiae stabilimentum. Hoc necessarium dicitur in omnibus terrae Regibus, quoniam regna conferuntur grauariis & tributis subditorum: ita vt omnes passim obmurmurent & conqueantur, quod illis est necessario tribuendum, nec hoc Tyrannidem arguit: etenim ex actu, quo Regem illum creastis, ius sibi vendicatur: & illa exigendi. *Hoc est ius Regis, qui imperantibus est vobis* nam de iure competit Regibus medijs deficientibus exactiones & paxdagia imponere iuxta oblatam necessitatem rei: que consuetudinem, ad qua soluenda tenemini in consuetudine et sententia Apostoli: *Cui tributum, tributum, cui vestigal, vestigal.* Conformiter de hoc illi Saluatoris: *Reddite quae sunt Caesaris, Caesari.*

3. 20. Venit tibi, Christus Deus est, & thronus illius Regalis sicut sol, ac regnum illius velut Dies: sicut & totaliter in nostrum committam.

¶ Si sunt Reges terrae, nam eorum maiestas solidatur, & consistit in eo quod sibi somnari: & hic maiori praesulget dignitate, & maiestate illustriori, qui plura sibi assumit, & cui maiori liberalitate regna profundunt vectigalia, paxdagia naua, exactiones, & exercitus, & obsequia. Porro Rex hic venit tibi non venit vt tibi capiat quod tuum est avarus & pauper: sed vt tibi deo quidquid suum habet diues & liberatus non veniat tibi terrae diuitias sumpturus, sed sua largiatur caelestes. Non vt illi viuis subuenias corporalibus, quibus mundi conquirat finitimitates, sed daturus tibi suas spirituales adeo potentes, vt illis tibi compares regna Dei semper. *Simon. Luc. de la Nuxa, Tom. IV.*

piterna: Non auferet tibi pacem, non vinu, quo vitam sibi conferret, sed largiturus est corpus suum & sanguinem sub accidentibus panis & vini, vt vitam suam tibi tribuat interminabilem. Non ideo vt vitam tuam pro illius immunitate discrimini exponas, sed moriturus, ipse vt vitam tibi tribuat immortalem. *Nobis datus, nobis natus, canit Ecclesia: paruulus natus est nobis, sic nobis loquitur Propheta Isaias. Natus est vobis Saluator, ita proclamauerunt Angeli.*

Quam graphicè nobis regem hunc describit David. *Misericordias Domini in aeternu cantabo.* Nam ad litteram de illo loquitur, & promittens illum Pater aeternus mundo, sic ait. *Thronus eius sicut sol in conspectu meo.* Ecce Thronus sedesque Regis sicut sol in oculis meis. Solapè dicitur Rex omnis naturae creaturae quem vt talem Deus Thronus fixit in caelo. Quale est hoc solis regnum? qua eius soli ratione regnat in mundo? nunquid sibi sumit quod bonum est in creatoris, super quas radios potestatis suae, splendoris, calorisque diffundit: nequaquam; sed illis tribuendo quodquid in illis bonum inuenitur. Luna impertit pulchritudine stellis lucem, terrae virtutem producendi in absconditis venis suis aurum, argentum, & aliaque metalla, campis fecunditatem, herbas planatque germinandi, arboribus vitam vigoremque communicat fructus proferendi, aquis pisces animandi, floribus vt venustissimi prodeat: Itaque nihil nec atomu quidem ab his sibi mutiat creaturis, nullamque nouimus, quae non ab eo recipit id omne quantum in se continet bonum: Hoc enim ex ore Davidis intelligimus. *Non est qui se abscondat à calore eius.* Talis est hic Rex eminensissimus, & haec regni illius est gloria: *Ego claritatem ab hominibus non accipio.* Etenim non recipit ille lucem, non aliquam sibi perfectionem, nec rem aliquam alicuius pretij pro regno suo aut hie quae ad illud spectant, sed ipse omnibus largitur quidquid boni, venusti, gratique possident. Angelis tribuit lucem, Patriarchis fidem, Prophetis spem, Charitatem Apostolis, fortitudinem Martyribus, sapientiam doctoribus, confessoribus gratiam, virginibus munditiam, & penitentibus indulgentiam. *Omnia per ipsum & in ipso constant* (tellem inuoco Apollolum; *sive in caelis sive in terra.* Itaque nihil est boni quod aliquis in regno illius habeat, quod non ab hoc sole diuino sit collatum sique participatum.

¶ Quam graphicè nobis regem hunc describit David. Misericordias Domini in aeternu cantabo. Nam ad litteram de illo loquitur, & promittens illum Pater aeternus mundo, sic ait. Thronus eius sicut sol in conspectu meo. Ecce Thronus sedesque Regis sicut sol in oculis meis. Solapè dicitur Rex omnis naturae creaturae quem vt talem Deus Thronus fixit in caelo. Quale est hoc solis regnum? qua eius soli ratione regnat in mundo? nunquid sibi sumit quod bonum est in creatoris, super quas radios potestatis suae, splendoris, calorisque diffundit: nequaquam; sed illis tribuendo quodquid in illis bonum inuenitur. Luna impertit pulchritudine stellis lucem, terrae virtutem producendi in absconditis venis suis aurum, argentum, & aliaque metalla, campis fecunditatem, herbas planatque germinandi, arboribus vitam vigoremque communicat fructus proferendi, aquis pisces animandi, floribus vt venustissimi prodeat: Itaque nihil nec atomu quidem ab his sibi mutiat creaturis, nullamque nouimus, quae non ab eo recipit id omne quantum in se continet bonum: Hoc enim ex ore Davidis intelligimus. Non est qui se abscondat à calore eius. Talis est hic Rex eminensissimus, & haec regni illius est gloria: Ego claritatem ab hominibus non accipio. Etenim non recipit ille lucem, non aliquam sibi perfectionem, nec rem aliquam alicuius pretij pro regno suo aut hie quae ad illud spectant, sed ipse omnibus largitur quidquid boni, venusti, gratique possident. Angelis tribuit lucem, Patriarchis fidem, Prophetis spem, Charitatem Apostolis, fortitudinem Martyribus, sapientiam doctoribus, confessoribus gratiam, virginibus munditiam, & penitentibus indulgentiam. Omnia per ipsum & in ipso constant (tellem inuoco Apollolum; sive in caelis sive in terra. Itaque nihil est boni quod aliquis in regno illius habeat, quod non ab hoc sole diuino sit collatum sique participatum.

¶ Hoc eximius ille Theologiae Doctor D. Ioa. exposuit aduentum huius Regis vobis enarrans. Ne verearis quod veniat ablaturus quae tua sunt, & quae illi daturum, quod in te possidet bonum.

Ps. 88. 39.

11.

Collo. 2.

Ps. 88. 6.

10a. 5. 41.

Collo. 2.

